

**2019-2023-жылдарга карата Кыргыз
Республикасында «жашыл» экономиканы
өнүктүрүү программасын ишке ашыруунун
натыйжалары**

*КР Өкмөтүнүн 2019-жылдын 14-ноябрындагы
№ 605 токтому*

Сейитов Чоро Сейитович

7 артыкчылыктуу сектор

1. Жашыл энергетика
2. Жашыл айыл чарбасы
3. Жашыл өнөр жай
4. Туруктуу туризм
5. Төмөн көмүртектүү транспорт
6. Калдыктарды башкаруу
7. Жашыл шаарлар

4 кроссекторалдык багыт

1. Туруктуу каржылоо
2. Фискалдык дем берүү
3. Туруктуу мамлекеттик сатып алуулар
4. Потенциалды, маалымдуулукту жогорулатуу

Программанын иш-чаралар планы

3
бөлүм

11
бөлүкчө

57
милдет

209
иш-чара

1. Жашыл энергетика – **22**
2. Жашыл айыл чарбасы - **57**
3. Жашыл өнөр жай - **2**
4. Туруктуу туризм - **26**
5. Төмөн көмүртектүү транспорт - **9**
6. Калдыктарды башкаруу - **10**
7. Туруктуу табигый экосистемалар - **33**

4 кроссекторалдык багыт

1. Туруктуу каржылоо - **26**
2. Фискалдык дем берүү - **6**
3. Туруктуу мамлекеттик сатып алуулар - **6**
4. Потенциалды, маалымдуулукту жогорулатуу - **12**

Туруктуу табигый экосистемалар

- токой экосистемасынын кызмат көрсөтүүлөрүнө экономикалык баа берүү методологиясы иштелип чыккан
- корголуучу жаратылыш аймактарынын мамлекеттик кадастрын жүргүзүүнүн тартиби бекитилди
- 2200 гектардан ашык аянтка 14 миллион даанадан ашык көчөт өстүрүлдү жана 1 миллионго жакын тез өсүүчү токой өсүмдүктөрү отургузулду
- токойду башкаруунун маалыматтык системасы (ИСУЛ) ишке киргизилди
- климаттык тобокелдиктерди баалоо иштелип чыккан
- климаттын өзгөрүшүнүн 72 статистикалык көрсөткүчү иштелип чыккан

Жашыл энергетика

- энергияны унөмдөөчү жеке уйлөрдүн типтүү долбоорлору иштелип чыкты
- имараттардын энергетикалык сертификаттарынын жана аттестацияланган адистердин мамлекеттик реестри түзүлдү
- 16 чакан ГЭСтин курулушу жүрүп жатат
- Жашыл энергетика фонду түзүлдү
- энергетикалык объектилердин интерактивдүү картасы иштелип чыккан
- «КР энергиянын кайра жаралуучу булактарына даярдыгын баалоо» даярдалган

Жашыл айыл чарбасы

- лабораториялар Жалал-Абад, Талас жана Нарын облустарында ачылган
- каналдарды оңдоо (500 км), 627 гидротехникалык курулуштар, 567 өлчөөчү станциялар, 101 насостук станциялар
- 5000 гектардан ашык жаны сугат жерлери өздөштүрүлдү
- “Кыргыз Республикасындагы органикалык айыл чарба өндүрүшү жөнүндө” КР Мыйзамынын жаңы редакциясы кабыл алынды
- органикалык айыл чарба өндүрүшү тармагында стандартташтыруу боюнча техникалык комитет түзүлдү
- жер көчкүнүн картасы түзүлдү

Жашыл айыл чарбасы

- 10дөн ашык объектилердин жана сактоочу жайлардын курулушу аяктады
- 10 000 гектарга жакын аянттын суу менен камсыз болушу жогорулады
- 2024-2028-жылдарга органикалык айыл чарбаны өнүктүрүү боюнча “Органикалык продуктылар” программасынын долбоору иштелип чыкты
- 2028-жылга чейин мал чарбасын жана жайыттарды өнүктүрүү программасы иштелип чыккан
- айыл чарба өндүрүүчүлөрүнө 6403,9 млн сомго
- 4 миңге жакын техника берилди

Төмөн көмүртектүү транспорт

- Бишкекте дизелдик автобустар газ менен жүрүүчү автобустарга алмаштырылып, 120 даана электробустар сатылып алынды
- «Менин шаарым» мобилдик тиркемеси (Бишкек)
- коомдук транспорт үчүн өзүнчө тилкелер
- 70тен ашык тез кубаттоочу ЭКС орнотулган
- электр унаалары, алардын тетиктери жана электр энергиясы менен кубаттоо үчүн жабдуулар КНСтен бошотулат
- дээрлик 10 000 даана электр транспорту импорттолгон

Туруктуу туризм

- КР туризм тармагынын абалына баа берүү жүргүзүлдү
- “Туризм жөнүндө” КР Мыйзамынын жаңы редакциясы кабыл алынды
- 23 туроператор эл аралык Travelife Partner сертификаттарын алышты
- “Өзгөчө корголуучу жаратылыш аймактарына баруунун типтүү тартиби” бекитилди
- «КР туризмди өнүктүрүүнү колдоо фонду» ААК түзүлдү
- «Эко-туризм», «Жашыл туризм» жаңы жашыл каржылоо инструменттери иштелип чыкты
- туристтерди тейлөөчү 5 борбордун курулушу башталды

Калдыктарды башкаруу

- «Товарларды жана таңгактарды өндүрүүчүлөрдүн жана импорттоочулардын кеңейтилген жоопкерчилиги институтун киргизүү концепциясын бекитүү жөнүндө» КР МК токтому кабыл алынды.
- “Өндүрүш жана керектөө калдыктары жөнүндө” КР Мыйзамынын жаңы редакциясы кабыл алынды
- “КР өзгөчө корголуучу жаратылыш жана биосфералык аймактарында полимердик пленкадан жана пластмассадан жасалган каптарды жүгүртүүнү чектөө жөнүндө” КР Мыйзамы кабыл алынды
- сорттоочу контейнерлер орнотулган
- Tazar App мобилдик тиркемеси иштелип чыккан

Туруктуу каржылоо

- КР болгон финансылык продуктыларга жана кызмат көрсөтүүлөргө талдоо жүргүзүлгөн
- «Климаттык финансылык институттар боюнча колдонмо» даярдалды
- жашыл таксономия долбоору иштелип чыккан
- жашыл долбоорлорду жана демилгелерди каржылоо механизмин түзүү боюнча иштер жүрүп жатат
- Жашыл каржылоо фондунун Концепциясынын долбоору иштелип чыкты

Фискалдык дем берүү

Туруктуу мамлекеттик сатып алуулар

- импорттолуучу электромобилдерди, алардын тетиктерин жана электромобилдерди заряддоо үчүн жабдууларды КНСтен бошотуу
- электр унаалары мүлк салыктарынан бошотулган
- энергия жана ресурстук натыйжалуулук боюнча талаптарга жооп берген имараттар, жайлар жана курулуштар 50% салык төлөөдөн бошотулууда
- мамлекеттик сатып алуулардын жол-жоболорун жүргүзүү тартиби бекитилди
- «Финансы министрлигине караштуу Сатып алуу борбору» мамлекеттик мекемеси түзүлдү

Потенциалды, маалымдуулукту жогорулатуу

- «Жашыл» көндүмдөрдү жана климаттын өзгөрүүсүнө туруктуулукту калыптандыруу» мугалимдердин квалификациясын жогорулатууда
- туруктуу өнүгүү жаатында видеолор иштелип чыккан
- Жашыл экономика форуму жыл сайын өткөрүлөт
- жашыл экономиканын багыттары жана коомдун жашыл экономикага өтүү маселелери боюнча окуу куралы иштелип чыккан

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЭКОНОМИКА ЖАНА КОММЕРЦИЯ МИНИСТРЛИГИ

GREEN ECONOMY
KYRGYZSTAN

**2024-2028-жылдарга Кыргыз Республикасында жашыл
экономиканы өнүктүрүү программасынын
ДОЛБООРУ**

Негизги багыттар

Жашыл айыл чарбасы

Жашыл энергетика

Туруктуу туризм

Төмөн көмүрөктүү транспорт

Энергия натыйжалуулугу

Жашыл өнөр жай

Калдыктарды башкаруу

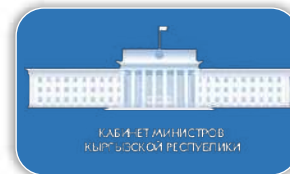
Биоартүрдүүлүк

Потенциалды, маалымдуулукту жогорулатуу

Туруктуу каржылоо

Фискалдык дем берүү

Туруктуу мамлекеттик сатып алуулар

Төмөн көмүртектүү транспорт

- 2028-жылга чейин 50 миң электр унаасы
- электромобилдерге артыкчылыктарды кеңейтүү
- кеминде 1000 электр кубаттоо станциясын орнотуу
- Бишкек жана Ош шаарларынын транспорт тармагынан CO2 концентрациясын азайтуу
- өндүрүш жылы 20 жылдан ашык болгон унааларды кайра иштетүүнү жогорулатуу механизмдерин киргизүү

Туруктуу каржылоо

- Туруктуу финансы боюнча маалымдуулукту жогорулатуу, багыт берүү жана рыноктун потенциалын түзүү
- эл аралык стандарттарды ишке ашыруу
- туруктуу тармактарга жана инвестицияларга капиталдын агымын көбөйтүү
- ESG башкарууну финансылык институттардын жана компаниялардын тобокелдиктерди баалоо жана чечимдер кабыл алуу процесстерине киргизүү

Туруктуу туризм

- туризмди туруктуу өнүктүрүүнү бекемдөө үчүн ченемдик укуктук базаны өнүктүрүү жана өркүндөтүү
- туруктуу өнүгүүгө өтүү үчүн туризм секторун каржылоо
- билим жана маалымдуулук
- жашыл инвестицияларды тартуу

Жашыл айыл чарбасы

- ирригациялык инфраструктураны жакшыртуу
- жайыт ресурстарын калыбына келтирүү жана инновациялык технологияларды колдонуу
- органикалык айыл чарба ыкмаларын өнүктүрүү жана кыртыштын асылдуулугун башкаруу
- жашыл айыл чарба тармагында окутуу жана билим берүү

Калдыктарды башкаруу

- калдыктарды болтурбоо программасын иштеп чыгуу
- туруктуу керектөө адаттарын жана өндүрүш моделдерин камсыз кылуу
- таштанды таштоочу жайларды инвентаризациялоо

Жашыл энергетика

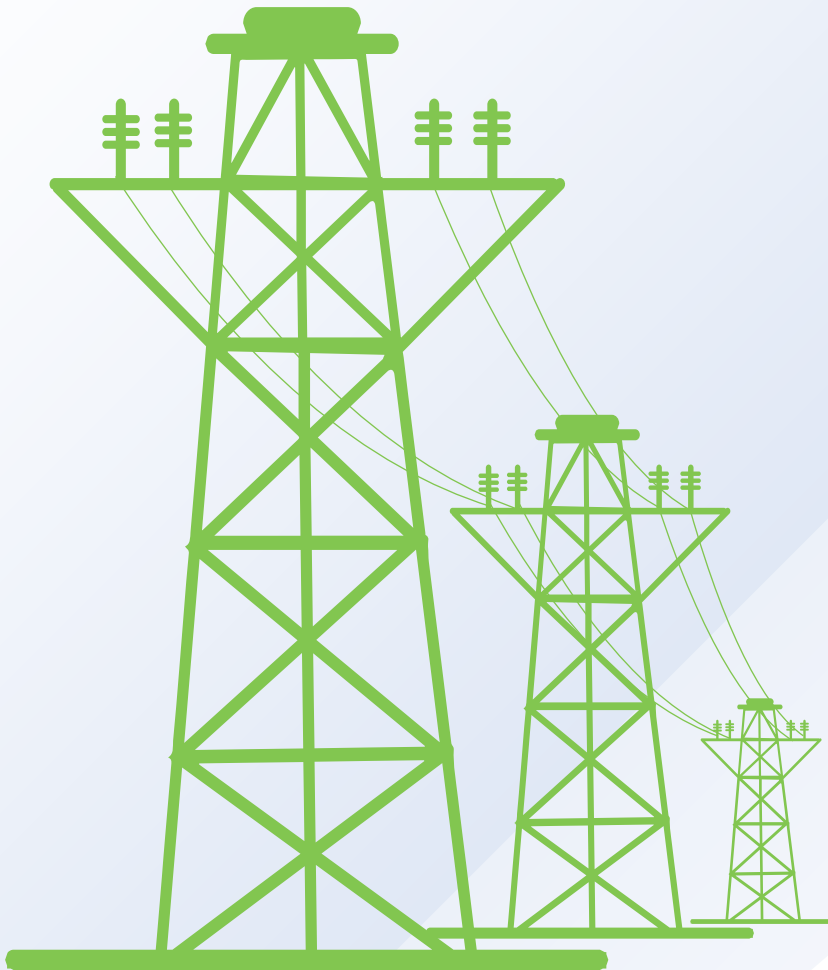

- узак мөөнөттүү энергетикалык пландаштыруу
- ченемдик укуктук реформа
- энергетикалык саясатты колдоо механизмдери
- каржылоону жеңилдетүү жана инвестициялык тобокелдиктерди азайтуу
- энергиянын кайра жаралуучу булактарын энергетика системасына техникалык интеграциялоону камсыз кылуу
- мамлекеттик жана жеке секторлордо потенциалды жогорулатуу
- региондук энергетикалык рынокторду жана кызматташтыкты өнүктүрүү

Энергия натыйжалуулугу

- энергияны үнөмдөө боюнча мыйзамдарды өркүндөтүү
- энергияны үнөмдөө боюнча жол картасын жана планын иштеп чыгуу жана ишке ашыруу
- энергияны көп талап кылган объектилердин бирдиктүү реестрин түзүү
- энергияны үнөмдөө жана энергияны натыйжалуу пайдалануу фондун түзүү
- энергияны үнөмдөөчү материалдардын, жабдуулардын, альтернативдүү жылытуу системаларынын бирдиктүү реестрин түзүү

Көңүл бурганыңыздарга
рахмат!